

Themapreek Focus 1.2. 'Jezus ziet ons aan'

Lucas 19 vers 1-10 (Lucas 18 vers 9-14 en 18-27)

Ds. Michiel Vastenhout, 9 februari 2020

Gemeente van Christus,

'Saul, Judith, nu bij ons in de buurt blijven, hoor! We lopen zo de stad in, en in die smalle straten raken we elkaar gemakkelijk kwijt. Kom!'

Esther en Jozef kijken elkaar eens aan. Hun kinderen komen uitgelaten naar hen toe gerend. Ze zijn er nog helemaal ondersteboven van! Van wat er net gebeurd was! En zichzelf ook. Maar als ze iets verder naar voren kijken, dan loopt hij daar. Zonder stok, of zonder hulp van een ander. Helemaal zelf! Die blinde man, die altijd vlak buiten de stadspoort langs de weg zat te bedelen. Iedere inwoner van Jericho kende hem. Had hem ook wel eens wat toegestopt. Zo in het voorbijgaan. Maar dat had rabbi Jezus niet gedaan. Zomaar voorbij hem gelopen. Het scheelde niets, dat wel. Als het aan de mensen gelegen had, was Jezus nu allang in Jericho geweest. Het is dat die blinde zo ongehoord aan het schreeuwen was gegaan. Roepend om Jezus! En die was blijven staan. En ze hadden de blinde man bij hem gebracht. 'Wat wilt u dat ik voor u doen zal?' Dat had Jezus gevraagd. Geen tel had de man gearzeld. 'Heer, zorg dat ik weer kan zien!' En Jezus had gesproken. Kort, maar o zo krachtig. 'Zie weer! Uw geloof heeft u behouden.'

En geloof het of niet, de man kon weer zien! Het was zo indrukwekkend geweest, om daar getuige van te zijn. Van dit wonder dat Jezus deed. Natuurlijk, Ester en Jozef hadden veel over deze rabbi uit Nazareth gehoord. Wat Hij allemaal deed. En hoe Hij preken kon. En nu was Hij dus in de buurt van hun stad gekomen. Het gerucht was Hem al vooruit gesneld, en samen met heel veel anderen waren ze de stad uit gegaan. Jezus tegemoet. En zo hadden ze een stukje met deze rabbi en zijn twaalf leerlingen opgelopen. Het was een hele massa mensen geworden. Ouders met kinderen, zoals zichzelf. Want natuurlijk hadden ze Saul en Judith meegenomen. Ze hadden gehoord dat andere ouders pasgeleden hun jonge kinderen bij Jezus hadden gebracht, endat ze door Hem met open armen ontvangen waren. Hoewel zijn leerlingen er eigenlijk niks in zagen!

Ouders met kinderen dus. Heel gewone mensen. Maar ook Farizeeën waren erbij. Gerespecteerde wetsleraren. Die tenminste de broodnodige afstand bewaarden tot de Romeinen, en iedereen die met die bezetter heulden. Mensen die pleiten voor zuiverheid in de leer én in het leven. Tja, gewone mensen zoals

zijzelf haalden hun standaarden meestal niet. Maar toch goed dat de Farizeeën duidelijk maakten wat er op het spel stond!

Ja, ze gingen wel vaak de discussie met Jezus aan. Vonden dat Die niet zuiver op de graat was. Maar kregen dan geregeld het deksel op de neus! Zo had rabbi Jezus pas een verhaal verteld over een Farizeeër en een tollenaar. Die naar de tempel gingen om te bidden. Ja, dat beeld kenden ze wel. Zo'n Farizeeër die keurig voor de dag kwam, en overtuigd was van z'n eigen rechtvaardigheid in Gods ogen. En dan zo'n tollenaar. Dat ie überhaupt het lef had in de tempel te komen! Geld ophalen voor de machthebbers, en dan nog heel wat extra innen, om er zelf flink beter van te worden. Corrupte lui. Maar die tollenaar in Jezus' verhaal was een bijzonder exemplaar. Die gaf te denken. Hij was ergens achteraf gaan staan in de tempel, zei Jezus. En hij sloeg zich op z'n borst en bad: 'O God, wees mij zondaar genadig.' En had Jezus gezegd: 'Hij ging naar huis als iemand die rechtvaardig is verklaard door God. In tegenstelling tot die ander, die Farizeeër. Want wie zichzelf verhoogt, zal vernederd worden, maar wie zichzelf vernedert, zal verhoogd worden.'

Stof tot nadenken, zo'n verhaal! Jozef en Esther hadden het er pas aan tafel over gehad, toen ze van een buurman dit verhaal van Jezus hadden gehoord. Wat bedoelt Hij nu precies? Hij gooit in zo'n verhaal wel echt alles overhoop!

Hoe dan ook, de Farizeeën zijn er ook bij, in de massa mensen om Jezus heen. En zagen ook wat Hij had gedaan bij die blinde man. En ja, het lijkt wel of echt de hele stad is uitgelopen. Heel gewone mensen, zoals zij. Geleerde types dus. Maar ook de hooggeplaatsten. Mensen met invloed. Ja, die lopen Jezus ook niet voorbij. Integendeel! Zo hadden ze pas gehoord van één of ander hooggeplaatst figuur uit de regio, die naar Jezus was gegaan. Een jonge kerel, die had al vroeg gemaakt had dus. Hij had gevraagd wat hij moest doen om deel te krijgen aan het eeuwige leven. Dat was ook wat geweest. Jezus had hem gewezen op de oude woorden die al vanaf Mozes met het volk meereisden. Ja, dat had die jonge man allemaal keurig onderhouden. Maar toen kwam Jezus met nog één ding. Alles verkopen, en dat uitdelen aan de armen. En dan Jezus volgen als leerlingen. Ai... Dat was pijnlijk geweest. Want deze jonge man was enorm rijk. En hij was bedroefd afgedropen. Over stof tot nadenken gesproken... Jezus had gezegd: 'Het is gemakkelijker voor een kameel om door het oog van een naald te gaan, dan voor een rijke om het koninkrijk van God binnen te gaan.' Terecht hadden er omstanders aan Jezus gevraagd: 'Wie kan er dan nog gered worden?' 'Wat bij de mensen onmogelijk is, is mogelijk bij God.' Dat is waar. Maar ook deze uitspraak van Jezus had genoeg stof tot gesprek gegeven bij Jozef en Esther thuis. En ja, toen ze hoorden dat Jezus daadwerkelijk in de buurt was, hebben ze de kinderen erbij geroepen, en hebben ze zich bij dat bonte gezelschap mensen

gevoegd dat nu in de buurt van rabbi Jezus is. En die er dus net getuige van waren dat de blinde bedelaar ziende werd!

En ja, ze hadden God geprezen! Hem hulde gebracht. Allemaal! Gewone mensen, de Farizeeërs, de hooggeplaatsten. Want dit was geweldig! Daar werd echt iedereen blij van! Zo'n arme sloeber, die het licht ziet. Echt een teken van Gods koningschap, dat zichtbaar werd in deze rabbi uit Nazareth. Hier kraken zelfs de Farizeeën even hun kritische theologische noten niet meer!

Maar nu naderen ze de stad. En daarom is het hoog tijd dat de kinderen bij hen in de buurt komen lopen. Want als deze hele massa straks door die straatjes geperst moet worden, kan het wel eens goed misgaan. 'Hier blijven, jongens!' 'Ja, dat doen we! Maar we waren even naar voren gerend. Om die blinde man te zien. Die niet blind meer is! Wat is Jezus toch geweldig!'

En zo lopen ze de stad in.

Het is inderdaad een hele drukte. Maar als iedereen een beetje doorloopt, dan komt het wel goed. Jezus doet dat sowieso. Niets wijst erop dat de rabbi in deze stad wil blijven. Hij is op doorreis, dat blijkt uit alles. Op weg naar Jeruzalem, waarschijnlijk. Zoals de meeste mensen doen. Jericho, stad in het Jordaandal. Aan de voet van de weg omhoog naar de tempelstad Jeruzalem.

Maar dan staat Jezus opeens stil! De menigte schuift in elkaar. Mensen botsen, en er worden wat onaardige blikken uitgewisseld. Maar dan kijkt iedereen snel weer naar voren. Want waarom is Jezus eigenlijk gestopt? Wat doet Hij? Ze zien hem naar boven kijken. Naar een boom. Vreemd! En Hij praat er ook nog tegen! Dat is nog vreemder.

Maar Saul heeft het door. 'Mam, pap, er zit iemand in die boom!' En zowaar! Het is zo. Jezus noemt een naam. 'Zacheüs!' Dat méén je niet! Die kennen ze hier allemaal! Hoe Jezus hem kent, Jozef heeft geen idee. Zacheüs. Die corrupte boef. Klein van stuk, groot in onrecht. De hoofdtollenaar van de stad. Iedereen weet waar ie woont, logisch. Kast van een huis. Hier vlakbij. Schathemeltjeriek. Van hún centen! Wat dóet ie daar in die boom. Zich verstoppen achter een paar vijgebladeren. Hij lijkt warempel Adam wel! Die zich in de tuin van Eden achter een paar vijgenbladeren dacht te moeten verstoppen, toen ie God aan hoorde komen. Wat een pretenties!

'Zacheüs, kom vlug naar beneden, want vandaag moet ik in jouw huis verblijven.' Door de ongemakkelijke stilte die er is gevallen, klinken de woorden van Jezus luid en duidelijk. En dan zien ze het allemaal gebeuren. De grote vijgenbladeren worden opzij geschoven. En geloof het of niet, hij is het echt. Zacheüs klautert omlaag. Hij had wel een goed plekje uitgekozen, dat moet gezegd. Veel bladeren, niet moeilijk om in te klimmen. Zat ie lekker uit het zicht, moet ie gedacht hebben. Ja, terecht zeg, dat hij zich niet in de stoet rond Jezus had gemengd. Dat zou hun hele feestje bedorven hebben! Hoe ongemakkelijk zou het geweest zijn!

Maar moet je dat gezicht van hem zien. Een smile van oor tot oor! Jozef kan er moeilijk naar kijken. Hij ziet hoe even verderop de mensenmassa ruimte maakt. Niet van harte. Maar Zacheüs rent haast voor Jezus uit, zo blij is ie. En Jezus gaat met 'em mee, net als z'n leerlingen. Zo dat huis binnen. Dat ze allemaal zo goed kennen. Van buiten. Want wat moet je daar nou binnen doen? Jozef zou er nog geen bakje koffie gaan drinken, dat weet ie zeker.

De deur gaat dicht. En met dat de deur dichtvalt, barst het geroezemoes los. Iedereen die er getuige van was, heeft er een mening over. Unaniem! Net zoals ze nog geen uur geleden unaniem God aan het loven waren om de genezing van de blinde, zo unaniem zijn ze in hun oordeel over wat ze hier onder die vijgenboom hebben zien gebeuren. Hier is Jezus echt te ver gegaan. En daar hoef je echt geen hooggeleerde Farizeeër voor te zijn. Dat snapt iedereen. Iemand roept: 'Hij is het huis van een zondig mens binnengegaan, om onderdak te vinden voor de nacht!' Precies! De spijker op de kop. Een zondig mens. Ja, dat is zeker. Tollenaars zijn een schoolvoorbeeld van zondaren. En daar gaat Jezus naar binnen! Ze kunnen er met elkaar niet over uit. Wie is deze rabbi eigenlijk? Waar wil ie nou naar toe, met dit soort dingen? Jozef stoot Esther aan. 'Kom, we gaan naar huis. Jongens, gaan jullie mee?' En samen lopen ze naar huis.

Ondertussen zien ze niet wat zich afspeelt in het huis van Zacheüs. Die man die inderdaad als Adam ooit achter een paar vijgenbladeren was weggekropen. Omdat ie wel doorhad hoe de vlag erbij hing. Net als die tollenaar uit het verhaal van Jezus. Hij hoefde niet zo nodig op de voorgrond. Maar dan wordt hij geroepen. 'Mens, waar ben je?' 'Zacheüs, ik zie je. Ik ken je. Bij je naam. En ik wil bij je blijven. Want zo heet ik. Ik ben die ik ben. Ik ben erbij.'

Zo roept Jezus deze zondaar. Dat is de kern van zijn missie. Hij zegt het zelf. 'De Mensenzoon is gekomen om te zoeken en te redden wat verloren was.' Verloren, maar niet reddeloos. Verloren. Dat wel. Doelmissers. Als beeldragers van God. Een roeping die we verzaken. We zijn als reflectors, weerkaatsers van het beeld. Maar staan verkeerd afgesteld. Richten ons op verkeerde lichtbronnen. Dat is zonde. Dat we denken dat we andere lichtbronnen moeten zien te reflecteren. En dat we niet doorhebben dat ze geen bron van licht, maar van duisternis zijn. Jezus is gekomen om de reflectors in ons leven weer te richten op de enige werkelijke Lichtbron. God zelf. En op die dag in Jericho toont Hij daar een voorbeeld van. Bij een hoofdtollenaar. Een opperzondaar. Die zelf wegkroop in het donker achter een paar vijgebladeren. Maar die door Jezus in het licht wordt gezet, en begint te stralen! In woorden en daden. Wat die rijke jongeman te moeilijk vond, doet Zacheüs wel. 'Kijk, Heer, de helft van mijn bezittingen geef ik aan de armen. En als ik iemand iets heb afgeperst, vergoed ik het viervoudig.'

Ja, het is moeilijk voor een rijke om het koninkrijk van God binnen te gaan. Een kameel kruipt nog eerder door het oog van een naald. Maar het blijkt niet onmogelijk! Wat bij mensen onmogelijk is, is mogelijk bij God! 'Wie kan dan gered worden?' De omstanders hadden er een tijdje terug geen fiducia in. Maar hier horen we Jezus zeggen: 'Vandaag is dit huis redding ten deel gevallen. Want ook hij is een zoon van Abraham.' Een verloren zoon wordt gevonden. Want Jezus zag hem zitten achter de vijgebladeren.

Een paar straten verderop zitten Jozef, Esther, Saul en Judith aan tafel. Ze zijn stil. Ja, Jezus had hen al vaker stof tot nadenken gegeven. En vandaag hadden ze Hem zelf ontmoet. Samen met zoveel anderen. Ze hadden gezien hoe Hij de blinde bedelaar het licht weer gunde. Prachtig! Ze hadden God geloofd. En toen hadden ze gezien hoe Hij bij Zacheüs naar binnen was gegaan. Dat was toch echt het andere uiterste! Het gemopper was in de stad niet van de lucht geweest.

Het was een vraag van Judith, waardoor ze stil geworden waren. 'Ik snap het niet', had ze gezegd. 'Hoe kan het nu dat iedereen eerst zo blij was met Jezus, maar daarna zo op hem mopperde? Ik zou het geweldig vinden als Jezus hier bij ons binnen zou komen. Ik snapte wel dat Zacheüs blij was!

En ja, dat Zacheüs slechte dingen heeft gedaan, dat weet ik wel. Maar ik moest denken aan dat verhaal van Jezus, waar de buurman pas mee thuiskwam. Over die Farizeeër en die tollenaar. Stel nou dat Zacheüs een beetje lijkt op die tollenaar? Nou, dat zou toch kunnen? Maar zouden wij dan niet wat weg hebben van die Farizeeër in dat verhaal? Dat hoop ik eigenlijk niet!

Ze waren er stil van geworden.

Het is Esther die de stilte doorbreekt. 'Ik moet nu denken aan wat Jezus had gezegd toen Hij die kinderen bij zich had laten komen.

'Ik verzeker jullie: wie niet als een kind openstaat voor het koninkrijk van God, zal er zeker niet binnengaan,'

Amen.